

Ενέργεια και ισχύς του ηλεκτρικού ρεύματος

1. Τοποθετήστε στις τελίτσες τον αριθμό του αντίστοιχου μεγέθους

Σύμβολα	Μεγέθη	Μονάδες
R.....	1. Ισχύς	1A.....
I.....	2. Ηλεκτρική Τάση	1J.....
V.....	3. Αντίσταση αγωγού	1V.....
$E_{ηλ}$	4. Ένταση ηλ ρεύματος	1C.....
P.....	5. Ηλεκτρική ενέργεια	1W.....
Q ή q.....	6. Ηλεκτρικό φορτίο	1KWh.....
		1Ω.....

2. Τυπολόγιο- Βοήθεια :

α) Για οποιονδήποτε καταναλωτή π.χ. κινητήρα

$E_{ηλ} = q \cdot V$ (1)	$E_{ηλ} = V \cdot I \cdot t$ (2)	$E_{ηλ} = P \cdot t$ (3)	$P = \frac{E_{ηλ}}{t}$ (4)	$P = V \cdot I$ (5)

β) Μόνο για αντιστάτες

Ένας αντιστάτης
 α) Έχει σταθερή την αντίσταση
 β) Ικανοποιεί τον νόμο του ohm και
 γ) Μετατρέπει την ηλεκτρική ενέργεια μόνο σε θερμική

$E_{ηλ} = \frac{V^2 \cdot t}{R}$ (6)	$E_{ηλ} = I^2 \cdot R \cdot t$ (7)	$P = \frac{V^2}{R}$ (8)	$P = I^2 \cdot R$ (9)

Επισήμανση 1:

3. Τί σημαίνουν τα στοιχεία (220 V, 500W) που είναι γραμμένα σε μια συσκευή.

Απάντηση

- Αν εφαρμοστεί Τάση 220 V τότε η συσκευή λειτο υ ρ γ ε ί κ α ν ο ν ι κ ά και η ισχύς της είναι 500 W. Οπότε η ένταση που την διαρρέει είναι : $I = \frac{P}{V}$ (10)
- Αν η Τάση λειτουργίας είναι μικρότερη από 220V τότε η συσκευή υ π ο λ ε ι τ ο υ ρ γ ε ί .
- Αν η Τάση είναι μεγαλύτερη από 220V τότε συνήθως η συσκευή καταστρέφεται .

4. Πως συνδέονται οι ηλεκτρικές συσκευές στο σπίτι μας για να λειτουργούν κανονικά ;

Απάντηση

Η σύνδεση που εξασφαλίζει σ τ α θ ε ρ ή τ ά σ η και α υ τ ο ν ο μ ί α είναι η παράλληλη. Γνωρίζουμε ότι στην παράλληλη σύνδεση η Τάση στα άκρα των καταναλωτών είναι ίδια.

Επισήμανση 2:

α) Με την σύνδεση σε σειρά αντιστατών, η συνολική αντίσταση του κυκλώματος γίνεται πιο μεγάλη και από τη μεγαλύτερη. Αν συνδέονται σε σειρά δυο ίσες αντιστάσεις η ολική τους γίνεται διπλάσια.

β) Με την παράλληλη σύνδεση αντιστατών, η συνολική αντίσταση του κυκλώματος γίνεται πιο μικρή και από τη μικρότερη. Αν συνδέονται παράλληλα δυο ίσες αντιστάσεις η ολική τους γίνεται μισή.

γ) Σύμφωνα με τον νόμο του Ohm ανάμεσα σε δυο ή περισσότερες αντιστάσεις που έχουν στα άκρα τους την ίδια Τάση, μεγαλύτερη Αντίσταση έχει αυτή που διαρρέεται από το μικρότερο Ρεύμα. $R = \frac{V}{I}$ (11) και αντίστροφα.

5. Για κινητήρα που ανυψώνει αντικείμενο ισχύει:

$$E_{μηχ} = \text{Μάζα} \chi \text{ Επιτ. βαρύτητας} \chi \text{ Ύψος} \quad (12)$$

6. Ο αριθμός απόδοσης μιας μηχανής είναι $\alpha = \frac{E_{ωφ}}{E_{δαπ}}$. (13)

Εδώ η $E_{δαπ}$ είναι η ηλεκτρική ενέργεια. Το α είναι αριθμός μικρότερος του 1

Ασκήσεις

1ο πρόβλημα Δύο αντιστάσεις $R_1=20\Omega$ και $R_2=40\Omega$ συνδέονται παράλληλα. Από τους δύο παράλληλους κλάδους διέρχονται ρεύματα 3A και 1,5A. Ποιο από τα δύο ρεύματα περνάει από την R_1 και ποιο από την R_2 ; Γιατί; Βοήθεια: Χρησιμοποιήστε τον τύπο (11)

Απάντηση

Οι δυο αντιστάτες συνδέονται παράλληλα, άρα έχουν στα άκρα τους την **ίδια τάση**.

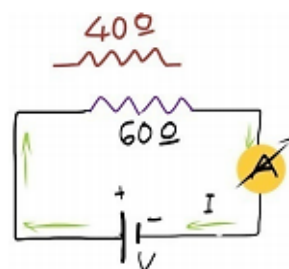
Σύμφωνα με τον τύπο (11) όταν η τάση είναι σταθερή, τα μεγέθη R και I είναι αντιστρόφως ανάλογα.

Άρα η μεγαλύτερη αντίσταση διαρρέεται από το μικρότερο ρεύμα.

Η αντίσταση 20Ω διαρρέεται από ρεύμα 3 A και η αντίσταση 40Ω διαρρέεται από ρεύμα 1,5 A.

2ο πρόβλημα Πώς θα συνδέατε την αντίσταση των 40Ω (σε σειρά ή παράλληλα;) με αυτήν των 60Ω στο κύκλωμα για να ελαττωθεί η ένδειξη το αμπερόμετρου; Γιατί;

Βοήθεια: Χρησιμοποιήστε επισήμανση 2 και τον τύπο (11)

3ο πρόβλημα Δυο λαμπτήρες αναγράφουν τα στοιχεία (20 V, 20W) και (20 V, 80W).

- α. Πόση είναι η αντίσταση του καθενός ; Βοήθεια : Χρησιμοποιήστε τον τύπο, (8)
- β. Πόση είναι η ολική αντίστασή τους όταν συνδεθούν και οι δυο σε κύκλωμα ώστε να λειτουργούν κανονικά ; Βοήθεια : Χρησιμοποιήστε επισήμανση 1
- γ. Σχεδιάστε το κύκλωμα και υπολογίστε την ένταση του ρεύματος που διαρρέει κάθε λαμπτήρα .

Λύση

$V_1=20V$
 $P_1=20W$
 $V_2=20V$
 $P_2=80W$
 $R_1=;$
 $R_2=;$
 $R_{ολ}=;$

α) Από τον τύπο $P = \frac{V^2}{R}$ επιλύοντας βρίσκουμε $R = \frac{V^2}{P}$

$$R_1 = \frac{V^2}{P_1} = \frac{20^2}{20} = \frac{400}{20} = 20\Omega, \quad R_2 = \frac{V^2}{P_2} = \frac{20^2}{80} = \frac{400}{80} = 5\Omega$$

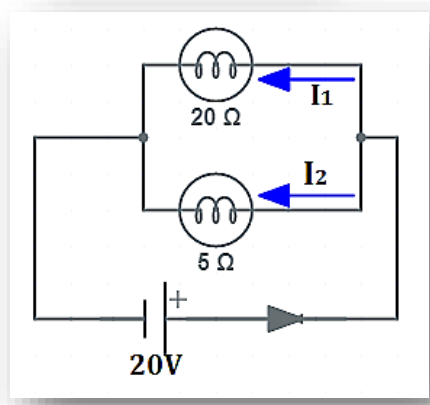
β) Για να λειτουργούν κανονικά στο ίδιο κύκλωμα οι λαμπτήρες πρέπει να συνδεθούν παράλληλα μεταξύ τους, με τάση στα άκρα τους 20V

Άρα ισχύει ο τύπος : $\frac{1}{R_{ολ}} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$

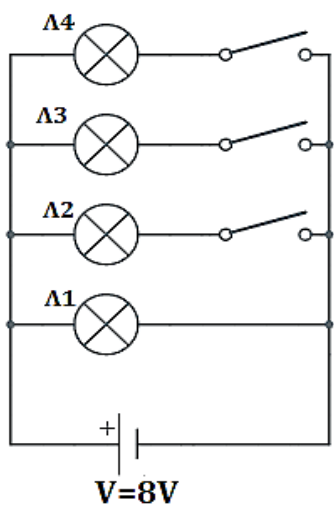
$$\text{ή } \frac{1}{R_{ολ}} = \frac{1}{20} + \frac{1}{5} = \frac{1}{20} + \frac{4}{20} = \frac{5}{20} \quad \text{Άρα}$$

$R_{ολ} = 4\Omega$

γ) $I_1 = \frac{V}{R_1} = \frac{20}{20} = 1A$ $I_2 = \frac{V}{R_2} = \frac{20}{5} = 4A$

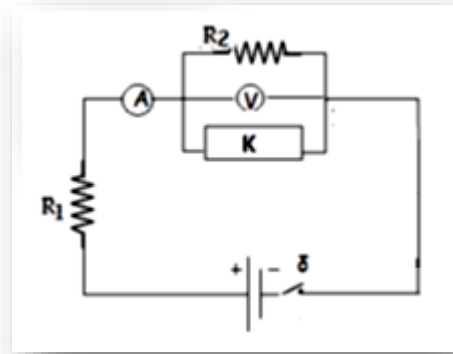
4ο πρόβλημα Κάθε ένας από τους λαμπτήρες του πιο κάτω σχήματος αναγράφει τα στοιχεία (8 V, 4W).

- α) Αν κλείσουν όλοι οι διακόπτες θα λειτουργούν κανονικά όλοι οι λαμπτήρες;
- β) Πόση είναι η αντίσταση κάθε λαμπτήρα και πόση η $R_{ολ}$;
- γ) Πόση είναι η συνολική ισχύς που καταναλώνουν όλοι οι λαμπτήρες ;
- δ) Πόση είναι η ένταση του ρεύματος που διαρρέει λαμπτήρα και πόση η $I_{ολ}$;

5ο πρόβλημα Στο διπλανό σχήμα δίνεται ότι $R_2 = 40\Omega$. Όταν κλείσουμε τον διακόπτη το βολτόμετρο δείχνει 30V και το αμπερόμετρο δείχνει 2 A. Ο αντιστάτης R_1 καταναλώνει ισχύ 20W

- α) Πόση είναι η ένταση του ρεύματος που διαρρέει την R_2
  - β) Πόση είναι η τάση στα άκρα του R_1 ;
  - γ) Πόση είναι η ισχύς του καταναλωτή K;
- Λύση

Για τον αντιστάτη R_2
 $R_2 = 40\Omega, V_2 = 30V \quad I_2 = ?$
 Για τον αντιστάτη R_1
 $P_1 = 20W, I_1 = 2A \quad V_1 = ?$
 Για τον καταναλωτή
 $V_K = 30V \quad I_K = I_1 - I_2 = \dots \dots P_K = ?$

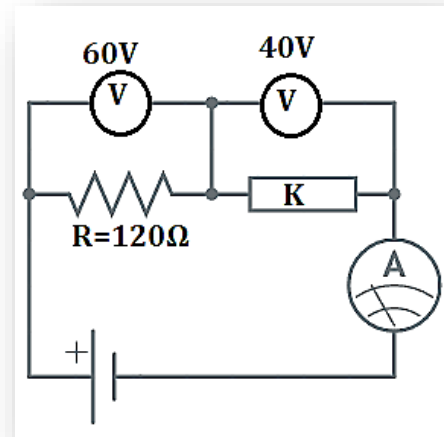
$$I_2 = \frac{V}{R} = \frac{30}{40} = 0,75A$$

$$P_1 = V_1 \cdot I_1 \quad \text{άρα} \quad V_1 = \frac{P}{I} = \frac{20}{2} = 10V$$

$$I_K = I_1 - I_2 = 2 - 0,75 = 1,25 A \quad \text{και} \quad P_K = V \cdot I = 30 \cdot 1,25 = 37,5W$$

6ο πρόβλημα Στο διπλανό σχήμα δίνεται ότι $R = 120\Omega$ και οι τάσεις στα άκρα αντιστάτη και καταναλωτή φαίνονται στα βολτόμετρα.

- α) Πόση είναι η ένδειξη του αμπερομέτρου;
- γ) Πόση είναι η ισχύς που απορροφά ο καταναλωτής K;

7ο πρόβλημα Ένας θερμοσίφωνα λειτουργεί με τάση $V=200\text{ V}$. Όταν ο θερμοσίφωνα λειτουργεί για 15 min καταναλώνει ενέργεια $E_{\text{ηλ}}=500\text{Wh}$. Να υπολογίσετε

- α) Την ισχύ του θερμοσίφωνα . Βοήθεια : i) Χρησιμοποιήστε τον τύπο (4)
ii) Μετατρέψτε τα λεπτά (min) σε ώρες (h)
- β) Το ρεύμα που διαρρέει τον θερμοσίφωνα κατά την λειτουργία του.
- γ) Την αντίσταση του θερμοσίφωνα .

Οικιακή ηλεκτρική εγκατάσταση

<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1694?locale=el>